

STAND VAN EDUCATIEF NEDERLAND

Onderwijsraad – TRNDR-resultaten

Hilversum, 20 februari 2019

TRNDR-RESULTATEN (14-12-2018 T/M 15-02-2019)

The screenshot shows the website of the Onderwijsraad (Dutch Council of Education). The header features the logo 'ONDERWIJS raad' on the left and contact information on the right: 'Prins Willem Alexanderhof 20, 2595 BE Den Haag, t (070) 310 00 00, contact opnemen'. A dark green navigation bar contains the following menu items: 'Home', 'Actueel', 'Publicaties', 'Dossiers', 'Over ons', '100 jaar Onderwijsraad', 'English', and a search box labeled 'zoeken' with a magnifying glass icon. Below the navigation bar, a breadcrumb trail reads 'Home > Actueel > Nieuws > Welke trends hebben de meeste impact op het onderwijs?'. The main content area features a large article titled 'Welke trends hebben de meeste impact op het onderwijs?' with a sub-headline 'In de Stand van educatief Nederland bekijkt de raad hoe het onderwijs in Nederland ervoor staat. Is het huidige onderwijsstelsel in het licht van maatschappelijke ontwikkelingen houdbaar?'. The article is dated 'vrijdag 14 december 2018 09:00'. The text of the article states: 'De Onderwijsraad nodigt iedereen uit die zich betrokken voelt bij het Nederlandse onderwijs om mee te denken over de toekomst van ons onderwijs. Welke trends hebben volgens u de meeste impact? Geef uw mening door trends te swipen in de online tool TRNDR. In de loop van 2019 zal de Onderwijsraad de resultaten van TRNDR presenteren.' At the bottom of the article, it says 'Swipe nu mee via: app.trndr.co/join/tribe/Onderwijsraad'. To the right of the article is a sidebar menu with a dark green header 'Nieuws' and the following items: 'Archief', 'Persberichten', 'Denkt u mee?', and 'Agenda'.

ONDERWIJS raad

Prins Willem Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
t (070) 310 00 00
[contact opnemen](#)

Home Actueel Publicaties Dossiers Over ons 100 jaar Onderwijsraad English zoeken

Home > Actueel > Nieuws > Welke trends hebben de meeste impact op het onderwijs?

Welke trends hebben de meeste impact op het onderwijs?

vrijdag 14 december 2018 09:00

In de Stand van educatief Nederland bekijkt de raad hoe het onderwijs in Nederland ervoor staat. Is het huidige onderwijsstelsel in het licht van maatschappelijke ontwikkelingen houdbaar?

De Onderwijsraad nodigt iedereen uit die zich betrokken voelt bij het Nederlandse onderwijs om mee te denken over de toekomst van ons onderwijs. Welke trends hebben volgens u de meeste impact? Geef uw mening door trends te swipen in de online tool TRNDR.

In de loop van 2019 zal de Onderwijsraad de resultaten van TRNDR presenteren.

Swipe nu mee via: app.trndr.co/join/tribe/Onderwijsraad

- > Nieuws
- > Archief
- > Persberichten
- > Denkt u mee?
- > Agenda

1. TOP 10 TRENDS

Onderwijsraad - TRNDR resultaten

TOP 10 TRENDS IN DE #ONDERWIJSRAAD TRIBE

#ONDERWIJSRAAD

- 1 Tekort aan leraren
- 2 Gepersonaliseerd leren: maatwerk
- 3 Individualisering en eigen verantwoordelijkheid
- 4 Diversiteit in de klas
- 5 Digitalisering
- 6 Sociale segregatie
- 7 Kansenongelijkheid in het onderwijs
- 8 Technologische ontwikkelingen
- 9 Brede(re) vorming
- 10 Motivatie van leerlingen en studenten neemt af

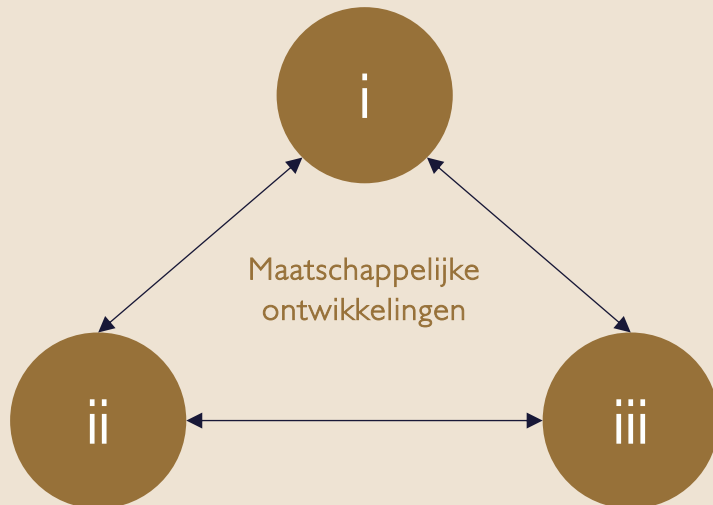
2. ADVIEZEN ONDERWIJSRAAD VERSUS TRNDR- RESULTATEN

BELANGRIJKSTE ADVIEZEN ONDERWIJSRAAD

Maatschappelijke ontwikkelingen

In het licht van maatschappelijke ontwikkelingen wordt de manier waarop we het onderwijs georganiseerd hebben problematisch:

Jongeren uit verschillende sociale groepen komen elkaar niet meer vanzelfsprekend tegen in het onderwijs

Benodigde aanpassingen stelsel

De knelpunten vragen om een aantal aanpassingen in het onderwijsstelsel. Om richting te geven aan de gedachtevorming en discussie over noodzakelijke herzieningen, heeft de raad vijf 'vertrekpunten' geformuleerd:

1. Verminder differentiatie waar nuttig en mogelijk

2. Verbind schoolsoorten en opleidingen

3. Stimuleer beroepsgericht onderwijs op het havo en vwo

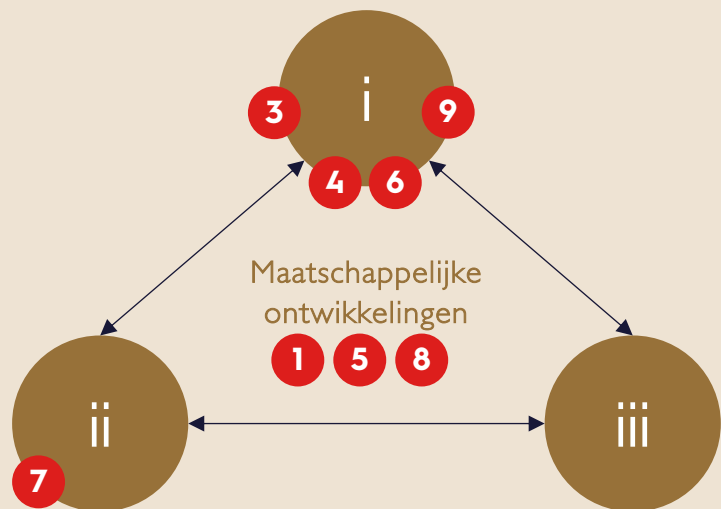
4. Verminder en verbeter selectie

5. Geef permanente educatie een structurele plek in het onderwijsstelsel.

CONFRONTATIE MET TOP 10 TRENDS

- 1 Tekort aan leraren
- 2 Gepersonaliseerd leren: maatwerk
- 3 Individualisering en eigen verantwoordelijkheid
- 4 Diversiteit in de klas
- 5 Digitalisering
- 6 Sociale segregatie
- 7 Kansenongelijkheid in het onderwijs
- 8 Technologische ontwikkelingen
- 9 Brede(re) vorming
- 10 Motivatie van leerlingen en studenten neemt af

Jongeren uit verschillende sociale groepen komen elkaar niet meer vanzelfsprekend tegen in het onderwijs

Plaatsing in het vo wordt steeds bepalender voor het eindniveau van jongeren

Permanente educatie heeft geen formele plek in het onderwijsstelsel

1. Verminder differentiatie waar nuttig en mogelijk

4 2. Verbind schoolsoorten en opleidingen

3. Stimuleer beroepsgericht onderwijs op het havo en vwo

2 4. Verminder en verbeter selectie

5. Geef permanente educatie een structurele plek in het onderwijsstelsel.

STELLING: MAATSCHAPPELIJKE VERANDERINGEN DIE SPELEN OP DE MIDDELLANGE TERMIJN, VRAGEN VEEL VAN HET ONDERWIJS EN HEBBEN GEVOLGEN VOOR HET ONDERWIJSSTELSEL

TOELICHTING SVEN

Allereerst wordt de samenleving steeds heterogener. Met name in de grote steden is de bevolking zeer divers: in talig, etnisch en cultureel opzicht. Ook verandert de manier waarop mensen zich met elkaar verbinden en gemeenschappen vormen. Waar vroeger de verzuiling de samenleving verticaal ordende, is nu horizontale ordening prominenter. Mensen organiseren zich in vluchtige gemeenschappen die veranderlijk zijn en per definitie tijdelijk. Er is sprake van sociale segmentering van de samenleving naar opleiding, inkomen en sociaal-culturele achtergrond. De sociaal-culturele dimensie onderscheidt mensen die verschillende antwoorden geven op de vraag wie ze zijn en wat hen verbindt. Daar komt bij dat elke doelgroep zijn eigen voorzieningen heeft. Er zijn kortom minder gelegenheden waar mensen met verschillende sociale en culturele achtergronden elkaar tegen komen. De vraag is hoe het onderwijs zich zou kunnen organiseren om de sociale samenhang te versterken.

RELEVANTE TRENDS TER ONDERBOUWING VAN DEZE STELLING

Trend	Rank	Korte / lange termijn		Kans / bedreiging	
Diversiteit in de klas	4	Lang	79%	Kans	78%
Sociale segregatie	6	Lang	71%	Bedreiging	88%
Sociale betrokkenheid	13	Lang	64%	Kans	71%
Participatiesamenleving	25	Lang	64%	Kans	73%
Collectieve identiteit	41	Lang	88%	Kans	75%

CONCLUSIE: DIVERSITEIT IN DE KLAS IS DE GROOTSTE KANS BIJ HET TEGENGAAN VAN SEGREGATIE

STELLING: TECHNOLOGISERING HEEFT EEN GROTE IMPACT OP HET ONDERWIJS. ROBOTISERING EN ANDERE TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN KUNNEN BEPAALDE TAKEN VAN MENSEN OVERNEMEN, BEROEPEN LATEN VERDWIJNEN OF VERANDEREN EN NIEUWE CREËREN.

TOELICHTING SVEN

Deze nieuwe ontwikkelingen vragen behalve kennis ook vaardigheden, zoals vakoverstijgend denken, samenwerken en digitale geletterdheid. De dynamiek op de arbeidsmarkt neemt toe; mensen zullen vaker van baan of functie veranderen. De werkzaamheden laten zich steeds lastiger in vaste categorieën indelen. Nu al combineren veel mensen verschillende werkzaamheden: ze zijn bijvoorbeeld deeltijd-zzp'er en hebben een betaalde baan of een pensioen naast hun zzp-werk. Als gevolg van deze ontwikkelingen neemt de behoefte aan scholing en vorming toe. Dat heeft ook gevolgen voor de organisatie van onderwijs.

RELEVANTE TRENDS TER ONDERBOUWING VAN DEZE STELLING

Trend	Rank	Korte / lange termijn		Kans / bedreiging	
Technologische ontwikkelingen	8	Lang	82%	Kans	88%
Flexibilisering arbeidsmarkt	16	Lang	77%	Kans	83%
Belang van 21e -eeuwse vaardigheden	20	Lang	60%	Kans	93%
Permanente educatie	23	Lang	83%	Kans	100%
Samenwerking bedrijfsleven met regulier onderwijs	27	Kort	64%	Kans	100%
Robotics	30	Lang	67%	Kans	92%
Kunstmatige intelligentie (AI)	35	Lang	90%	Kans	87%

CONCLUSIE: SPECIFIEKE TOEPASSINGEN ALS ROBOTICS EN AI WORDEN NIET ALS IMPACTVOL ERVAREN

STELLING: DE RAAD VINDT DAT ER EEN FUNDAMENTELE BEZINNING NODIG IS OP DE ORGANISATIE VAN HET ONDERWIJSSTELSEL MET ALS DOEL HET OP ONDERDELEN AAN TE PASSEN.

TOELICHTING SVEN

De raad ziet drie knelpunten ontstaan. Twee van die knelpunten hangen samen met de differentiatie in het onderwijsstelsel. De differentiatie (1) versterkt de tendens van sociale segmentering en verkleint de mogelijkheden van het onderwijs om bij te dragen aan sociale samenhang in de maatschappij, en (2) zet de toegankelijkheid van en doorstroom binnen het onderwijs onder druk, waardoor sommige groepen leerlingen en studenten minder kansen krijgen in het onderwijs. Het derde knelpunt hangt samen met een grotere behoefte aan scholing en vorming gedurende de gehele levensloop. Deze scholing en vorming is niet alleen een verantwoordelijkheid van individuen, maar ook van bedrijven en de overheid. Echter, (3) permanente educatie is geen onderdeel van de huidige onderwijsvoorzieningen binnen het stelsel.

RELEVANTE TRENDS TER ONDERBOUWING VAN DEZE STELLING

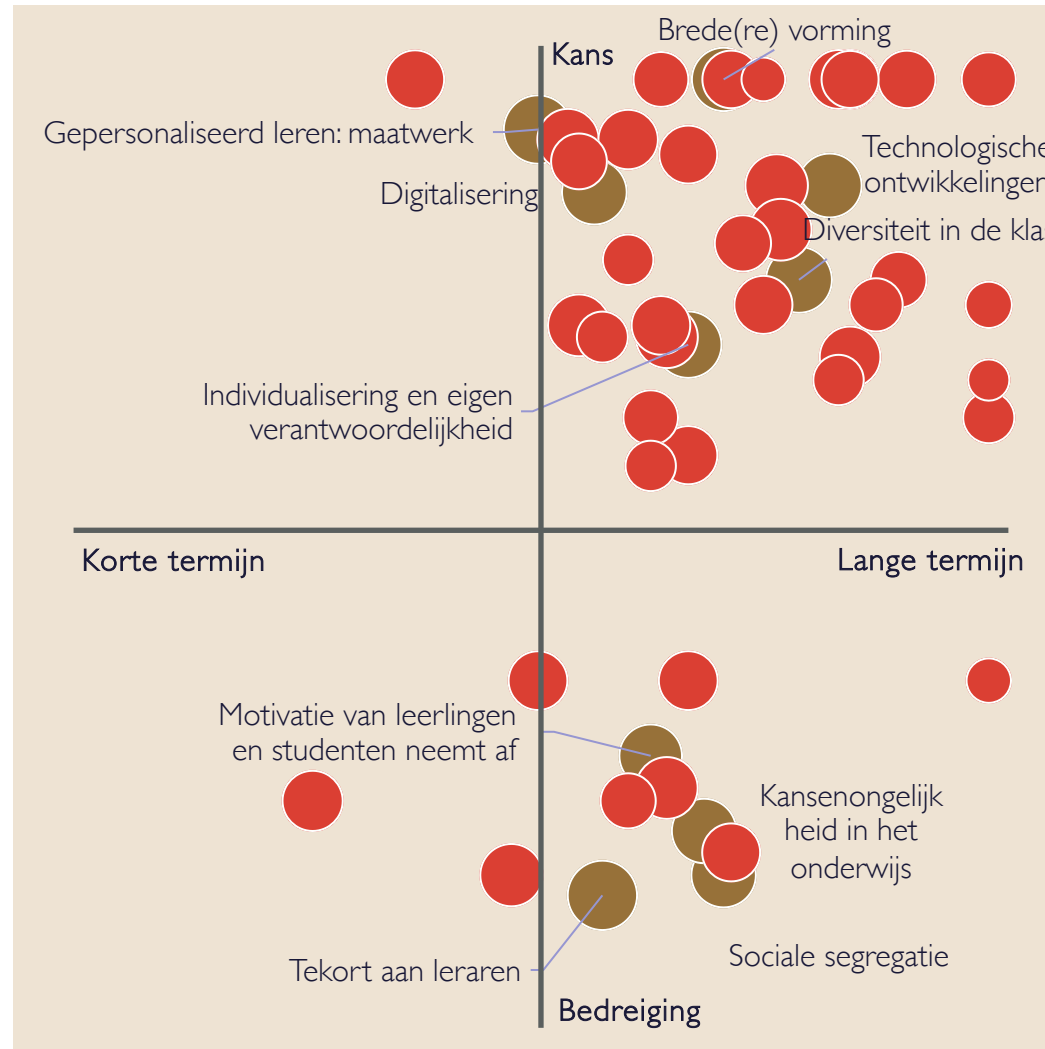
Trend	Rank	Korte / lange termijn		Kans / bedreiging	
Sociale segregatie	6	Lang	71%	Bedreiging	88%
Kansenongelijkheid in het onderwijs	7	Lang	68%	Bedreiging	83%
Zelfsturing en zelfontplooiing	11	Lang	76%	Kans	88%
Selectie aan de poort van opleidingen	15	Lang	64%	Bedreiging	79%
Correctiemogelijkheden in het onderwijsstelsel	18	Lang	85%	Kans	69%
Permanente educatie	23	Lang	83%	Kans	100%
Snellere doorstroom binnen het onderwijsstelsel	28	Lang	75%	Kans	75%

CONCLUSIE: TRENDS DIE ALS BEDREIGEND WORDEN GEZIEN SPELEN EEN GROTE ROL IN HET VRAAGSTUK

3. IMPACTANALYSE

Onderwijsraad - TRNDR resultaten

IMPACTANALYSE

- Top 10 trend
- Top 50 trend

3. VERDIEPING TOP 10 TRENDS

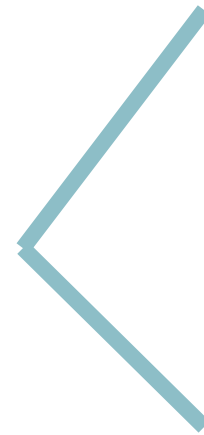
Onderwijsraad - TRNDR resultaten

1. TEKORT AAN LERAREN

In alle onderwijssectoren is aandacht voor het (dreigend) tekort aan leraren. Vergrijzing en de aantrekkelijkheid van het beroep spelen daarbij een rol.

90%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
BEDREIGING

43%
OP DE KORTE TERMIJN

57%
OP DE LANGE TERMIJN

2. GEPERSONALISEERD LEREN: MAATWERK

Scholen en opleidingen willen leerlingen en studenten meer 'maatwerk' bieden; een deel van de ouders en studenten vraagt daar ook om. Het digitaliseren van lesmateriaal biedt nieuwe mogelijkheden voor individuele leerpaden, student journeys en gepersonaliseerd leren.

94%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
KANS

50%
OP DE KORTE TERMIJN

50%
OP DE LANGE TERMIJN

3. INDIVIDUALISERING EN EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID

Het individu komt steeds meer voorop te staan. De vrijheid om het eigen leven vorm te geven neemt toe. Er ligt meer nadruk op zelfontplooiing en eigen verantwoordelijkheid .

71%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
KANS

33%
OP DE KORTE TERMIJN

67%
OP DE LANGE TERMIJN

4. DIVERSITEIT IN DE KLAS

In de klas ontstaat een grotere diversiteit aan leerlingen door migratie, een afname van traditionele gezinnen en een toename van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

78%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
KANS

21%
OP DE KORTE TERMIJN

79%
OP DE LANGE TERMIJN

5. DIGITALISERING

Digitalisering doet steeds meer zijn intrede in het onderwijs. Lessen op school en leren op afstand worden gecombineerd. Er ontstaan andere leeromgevingen waarin gebruik wordt gemaakt van virtual reality en simulaties. Ook ontstaan andere leerprocessen en leerdoelen. Er wordt bijvoorbeeld meer aandacht besteed aan digitale geletterdheid en programmeren.

88%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
KANS

44%
OP DE KORTE TERMIJN

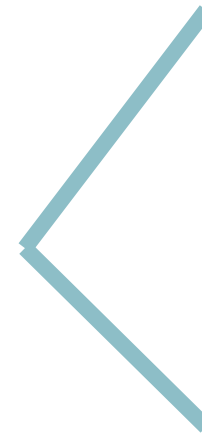
56%
OP DE LANGE TERMIJN

6. SOCIALE SEGREGATIE

Sociale segregatie neemt toe, met name door het samenvallen van een aantal maatschappelijke scheidslijnen, zoals opleiding, gezondheid, inkomen en sociale participatie. Mensen uit verschillende sociale lagen komen elkaar nauwelijks meer tegen. Onderlinge solidariteit is niet meer vanzelfsprekend.

88%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
BEDREIGING

29%

OP DE KORTE TERMIJN

71%

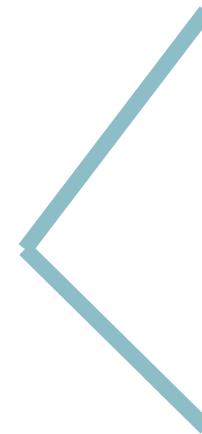
OP DE LANGE TERMIJN

7. KANSENONGELIJKHEID IN HET ONDERWIJS

Gelijke onderwijskansen staan onder druk. Het opleidingsniveau van ouders speelt een belangrijke rol bij keuzes voor het vervolgonderwijs. Ook wordt door met name ouders met een hoger inkomen geïnvesteerd in huiswerklessen en toets training.

83%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
BEDREIGING

32%

OP DE KORTE TERMIJN

68%

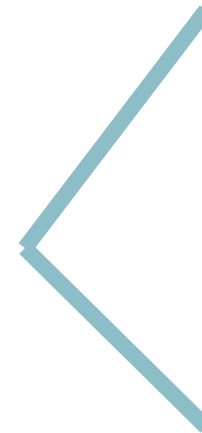
OP DE LANGE TERMIJN

8. TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELINGEN

In veel sectoren vindt een ingrijpende mechaniserings- en automatiseringsgolf plaats. De technologische ontwikkelingen gaan snel en haast dagelijks worden nieuwe toepassingen gevonden.

88%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
KANS

18%
OP DE KORTE TERMIJN

82%
OP DE LANGE TERMIJN

9. BREDE(RE) VORMING

Het belang van brede vorming van leerlingen en studenten wordt steeds meer erkend. Het onderwijs zou naast het overdragen van kennis ook vooral moeten gaan over zelfactualisatie en persoonsvorming. Een samenhangende visie op wat scholen daaraan bij willen dragen en hoe ze dat kunnen doen is er echter meestal niet. Ook het zichtbaar maken en beoordelen van 'brede kwaliteit' is een uitdaging.

100%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
KANS

29%
OP DE KORTE TERMIJN

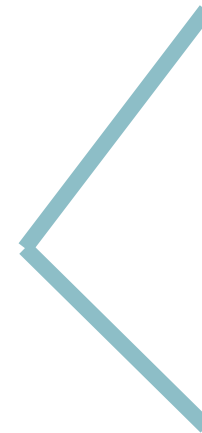
71%
OP DE LANGE TERMIJN

10. MOTIVATIE VAN LEERLINGEN EN STUDENTEN NEEMT AF

Nederlandse leerlingen zijn minder gemotiveerd om te leren dan leerlingen in andere landen.

75%
VAN DE
SWIPERS ZIET
DIT ALS EEN
BEDREIGING

38%

OP DE KORTE TERMIJN

62%

OP DE LANGE TERMIJN

4. OVERZICHT GEBRUIKERS

Onderwijsraad - TRNDR resultaten

OVERZICHT GEBRUIKERS

174

GEBRUIKERS

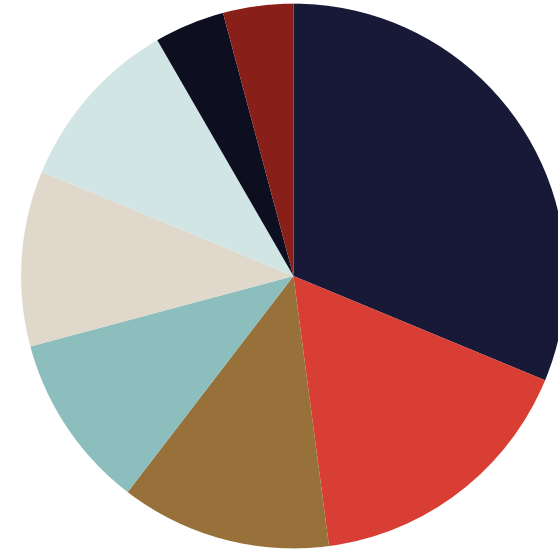
4.366

SWIPES

OVERZICHT GEBRUIKERS

174
GEBRUIKERS

- leraar
- staf
- betrokken buitenstaander
- ouder
- beleidsmaker
- bestuurder
- onderzoeker
- toezichthouder

VOLLEDIGE RESULTATEN INZIEN?

Swipe alle 50 trends via <https://app.trndr.co/join/tribe/onderwijsraad>

